

Ngeih

Aen mbanj ranzmeh gou liz Cwngzyangz miz 10 lai leix loh gyae. Denz Meij hainduj gangjvah. Sam-cib lai bi gaxgonq, seizciet haeuxcid yaek cug, ndaw-mbanj cingj canghdawzmaeg Cwngzyangz guh laeuzgyong. Laeuzgyong hwnj liengz ngoenzhaenx, gawjhengz le aen yizsiz hoengghwd ndeu. Goenghoh gvaq le, youq dieg laeuzgyong baij laeujdaizraez. Moix ranz moix hoh cungj cawj gijgwn ndei ranz Duncuz haenx daeuj angqhoh, docih cangh-dawzmaeg caeuq canghfaex. Ngoenzhaenx, gou caeuq daxmeh cawj ndei haeuxbyaek, cang haeuj ndawswx bae, riengz gyoengq mehmbwk ndawmbanj dawz aenrap, baizdoih raezrangrang haenx byaij daengz dieg laeuzgyong.

Youq gwnz daizlaeuj, daihgya cungj angq raixcaix, Gou caemh riengz daihgya gwn di laeujhaeux, siengj mbouj daengz yaep ndeu couh gyaeuj naek din mbaeu lo. Seizneix, gwnzdaiz gyoengqvunz bang ciep bang, yied daeuj yied nauhyied, gou dingj mbouj ndaej lo, couh gag daeuj daengz gwnz giuzfwnrumz soeng ndang soeng sim.

Bouxsai coz daenj buhhau aennaj myoxmyad ndeu, naengh youq gwnz giuzfwnrumz danz bizbaz, singgo ngeungeu doxgeuj doxsan, youq gwnz giuzfwnrumz mbinfwftwt, youh rwenziensien.

Gou hai bak couh gangj: Vei, mwngz danz dwg go gijmaz ?

Gou haj yaem mbouj caez, mbouj ciengq hawj vunz dingq, hix mbouj ciengq hawj swheij dingq, couhdwg ciengq guh’angq. Bouxcoz dap naeuz.

Bouxcoz neix dwg bouxlawz? Vihmaz naj de seiz myox seiz cingx?

O, de mbouj dwg canghdajdoq henzndang boux canghdawzmaeg ma, de vihmaz ndoj hoihlaeuj nauhyied, naengh youq gizneix danz souj go bizbaz siengsim baenzneix?

Bouxcoz mbouj cingqmienh hoizdap gou, laebdaeb danz bizbaz ciengq go——

Mauxdan did ngaz oiqsupsup, beix dwg nyienh lienz mbouj nyienh vut, byaleix iqet nanz gwn set……

Gou naengh youq gwnz daengqraez liz de mbouj gyae haenx, dinghdingh dingq. Hix mbouj rox seizlawz, bouxcoz byaijdeuz lo, gou lij caemcwg youq ndaw singgo ciengq caengz suglien de.

Mbwn yo aen mieng laeg lai. Gou caengz siengj gvaq, bide boux canghfaex iq guh boux bang-fwngz canghdawzmaeg neix, bouxsai youq gwnz giuzfwnrumz cingznaek danz bizbaz neix, rox dwg bouxvunz doeklaeng caeuq gou yaek gvaq ciuhvunz haenx.

Gvaqlaeng mbouj geij nanz, laeuzgyong hwnq baenz lo, youh guh aen yizsiz hoengghwd haidou. Youh baij daiz laeuzbakranz, gwn sat le, cangh-dawzmaeg daiq aen doih de baema mbanj de. Dauqbae mbanjranz haemh gonq, bouxmoiz daiq Giuzanh boux lwgsai ngeihcib bi neix daeuj ranz gou naenghhwnz eu fwen, laeglemx doiq gou dah cibbet bi neix naeuz, daegmbauq neix rox guh canghfaex, rox danz bizbaz, rox ciengq Heiqdungcuz, mbouj cit ien, mbouj dwk baiz, din fwngz gaenx.

Daegmbauq mbouj yawj gou, hix mbouj gangj-vah. Gumj gyaeuj cim song fwngz swheij, lwgda cinghseuq, ribfwngz seuqsak, gij daw nanoek gwnz-dungx lwgfwngz de bang de gangjvah, gij singgo ndeidingq gwnz aen bizbaz bang de gangjvah. Hix dwg geizheih lai, gou ndigonq dingq haeujbae liux.

20 bi bihaenx, gou haq daengz aen mbanj Giuzanh Cwngzyangz bae. Gyoengqvunz gizneix bingzseiz mbouj banh vaenlaex, haemhndaep caeg bawxmoq, coit bawxmoq rap raemx, co’ ngeih ranz

Mehdajcawj Cwngzyangz

程阳厨娘

□ Liu Yenhungz sij Daznaz hoiz

廖献红 著 姐娜 译

我的娘家是距程阳十多里的另一个寨子。田美打开了话匣子。三十多年前，糯米将熟时节，寨子里请程阳掌墨师建鼓楼。鼓楼上梁那天，举行了盛大的仪式。仪式过后，在鼓楼坪摆长桌宴。每家每户都煮上侗家最好的吃食庆祝，感谢掌墨师和木匠。那天，我和娘煮好饭菜，装进竹篮，跟着寨子里的妇女们挑着担子，排着长长的队伍走到鼓楼坪。

长桌宴席上，大家都很高兴，我也跟着喝了一些米酒，没想到一下子就头重脚轻了。这时，热闹的人群一浪接过一浪，我招架不住了，便独自来到风雨桥上透透气。

一个面目模糊的白布衣青年男子，坐到风雨桥上弹琵琶，苍凉的歌声像藤蔓一般，盘缠交错，在风雨桥上生长繁茂。

我脱口而出：喂，你弹的是什么歌？

我五音不全，不唱给别人听，也不唱给自己听，就是唱个高兴。青年答。

这青年是谁？为什么他的面目一时模糊、一时又清晰呢？

哦，这不是掌墨师身边的小木匠嘛，他为什么要躲过热闹的宴席，坐在这儿弹奏这么一曲伤感的琵琶歌？

青年没正面回答我，继续弹唱——

牡丹发芽嫩悠悠，郎是愿连不愿丢，小小鲤鱼难吞钩……

我坐在离他不远的长条凳上，静静地听。也不知什么时候，青年走了，我还沉浸在他那半生不熟的歌声里。

天公深藏一个个伏笔。我从未想过，当年那个在掌墨师身旁打下手的小木匠，在风雨桥上深情弹琵琶的男子，会是我琴瑟和鸣一生半世的那个人。

此后不久，鼓楼建成了，又举行了隆重的开门仪式。又一次长桌宴吃罢，掌墨师要带着他的团队回乡了。回乡的前一夜，媒人把二十岁的求安带到我家行歌坐夜，悄悄地对十八岁的我说，这小子会做木匠，会弹琵琶，会唱大戏，不抽烟，不打牌，手脚勤快。

他没有看我，也没有说话，低头盯着自己的左手和右手，干净的眉眼、干净的指甲，指肚上厚厚的老茧替他说话，琵琶流淌出的歌声在替他说话。也是奇怪，我竟全听进去了。

二十岁那年，我嫁到了求安的寨子程阳。这里的人们平时不办婚礼，大年三十偷新娘，初一新娘挑水，初二夫家办酒，初三新娘回门。我们也是遵循这样的婚俗结为夫妻的。不久后，大儿子出生了。小儿子也出生了。

这一年，我和求安正沉浸在无比的辛劳和快乐中。我们计划做一件大事，我们要建一座三层大木楼，将来给两个儿子娶媳妇用。我不怕花力气，就想趁年轻赚钱养家，孝敬老人，生儿育女，让儿子圆我们的大学梦。山上的茶叶我精心管护，求安跟着师父走南闯北，到外面揽木构建筑活。他的师父是了不起的掌墨师，承接了好几座鼓楼和风雨桥。可是，仅凭他做木匠和我种茶叶得来的钱，熬到猴年马月也攒不够起房子的钱。

那个以加工业吸引了无数打工者的城市，像一块磁铁深深吸引着寨子里的年轻人，也吸引了我和求安。

为了攒钱盖新房，待小儿子长到六岁，我们便将孩子留在寨子里给婆婆带，到广东打工了。大多数普通农民家庭愿景都是一样的。就像我们侗寨，农村自身的生产已难以形成良性循环，更多时候，获取基本的日常开销，还是不得不以肢解完整的家庭结构为代价。寨子里的人们，像被风吹散的种子，落在不同的土壤里扎了根。

一切变故源于2000年冬天的一场意外。千禧之年，求安在深圳的工地上，从脚手架上跌了下来，昏迷十多天后才清醒，当地医院诊断，右腿骨折，因炎症严重，手术截肢。出院后，他右脚从膝盖往下的裤管是空的，再也不能外出揽工了。男人和女人挣扎的方式不一样。独自待在出租屋时间长了，他得了抑郁症。不想拖累我，他说了好几次。某个晚上，趁我睡着后，他爬了起来，来到窗前，两眼一闭，一头栽了下去，脑浆都摔出来了。

(2)

gvan cingjlaeuj, cosam bawxmoq dauqma ranzmeh. Dou hix dwg ciuqcoengz cungj fungsug neix guh baenz gvanbaz. Gvaq mbouj geij nanz le, daeglwg hung okseng lo, daeglwg iq caemh okseng lo .

Bineix, gou caeuq Giuzanh gvaq ndaej sinhoj caeuq vaiqlag dangqmaz. Dou giva guh gienh saeh hung ndeu, dou yaek guh aen laeuzfaex hung sang sam caengz ndeu, daengzcog hawj song boux lwg aeu bawx yungh. Gou mbouj lau dwgrengz, couh siengj swnh lij coz canh cienz ciengx ranz, hauqgingq bouxlaux, ciengx lwg son lwg, hawj lwg bae saedyienh aen moengh dayoz dou. Gou naeksim sijsaeq guenjleix gocaz gwnzbya, Giuzanh riengz saefouh byaij namz roemx baek, bae rog lamx hong guh ranzfaex haenx. Bohsae de dwg boux canghdawzmaeg ak raixcaix, ciep ndaej hong guh geij aen laeuzgyong caeuq giuzfwnrumz. Hoeng, dan baengh gij cienz de guh canghfaex caeuq gou ndaem mbawcaz ndaej haenx, guh daengz byoemgyaeuj hau liux lij rom mbouj gaeuq cienz guh ranz.

Aen singz aeu gyahgunghyez ciuyinx le fouzsoq bouxdajoeng haenx, lumj gaiq swzdiet ndeu ndaet-niuniu yinx gyoengq bouxcoz ndawmbanj, hix ciuyinx gou caeuq Giuzanh.

Vihliux rom cienz guh ranzmoq, caj daeglwg maj daengz roek bi, dou couh ce lwgnyez youq ndawmbanj hawj daxbuz daiq, bae Gvangjdungh dajoeng lo. Gij maqmuengh dingzlai ranz boux-guhnaz cungj dwg ityiengh. Lumj mbanj Duncuz dou, lajmbanj mbouj miz hong gijmaz cij canh ndaej cienz, ngoenznaengz gwn yungh youh yaek aeu cienz, yaek miz cienz yungh, cij ndaej vunzranz doxliz, ok baihrog bae dajoeng canh cienz. Gyoengqvunz ndawmbanj, lumj cehfaen deng rumz ci sanq nei, doek youq ndaw gaiq diegnamh mbouj doengz haenx cap rag.

Sojmiz saehcingz bienqvaq dwg youq 2000 nienz seizdoeng fatseng gienh saeh liuh mbouj daengz ndeu. Bineix, Giuzanh youq gwnzdieg guhhong Sinhcin, daj gwnz aen gaqdinfwngz doek roengzdaeuj, maez cib lai ngoenz le cij singj, dangdieg yihyen yawjduenh, ga’gvaz ndok raek. aenvih fatyiemz youqgaenj lai, gat deng ga bae. Ok yihyen le, gavaq ga’gvaz de daj gyaeujhoq roengzlaj dwg hoengqbyouq, de caiq hix mbouj ndaej ok rog bae guh hong lo. Bouxsai caeuq mehmbwk cukcak fuengsik mbouj doxdoengz. Gag youq ndaw ranzco seizgan nanz le, de baenz binghnyapnyuk lo. Mbouj siengj niengq gou, de gangj neix gvaq geij baez. Miz haemh ndeu, swnh gou ninz ndaek le, de hwnq daeuj, byaij daengz bakcueng, song da baez laep, gyaeuj ndaem roengzbae, uk cungj sinz okdaeuj lo.